

HØYRES STUDENTERS
JUSTISPROGRAM

FORORD

Programkomiteen har bestått av Julie Louise Green Holten, Aurora Hårtveit, Aimée Leistad, Ole Even Andreassen og Hedvig Heyerdahl (leder). Politisk rådgiver i Høyres Studenter, Karianne Kroglund Monstad, har fungert som sekretær for komiteen. Komiteen har hatt besøk av flere eksterne og interne innledere som har bidratt godt med innspill til arbeidet.

Lovgivingsmakten må utgå fra folket gjennom Stortinget. Det er de folkevalgtes oppgave å sørge for at rettsvesenet og domstolene må ha klare

instrukser og verktøy som sørger for rettferdighet og at urett ikke blir begått i statens navn.

Justispolitikk berører alt rundt oss i samfunnet og oss mennesker i alle livets faser. Målet med justispolitikken er å beskytte individer og tilrettelegge for at vi kan leve trygge liv. Som hovedregel diskuterer en kun det som ikke fungerer når en diskuterer justispolitiske spørsmål. Vi ønsker å vise frem ulike sider i justispolitikken og har i dette programmet valgt å fokusere på barn og unge, samt forebyggende arbeid.

Mandatet til programkomiteen var å utarbeide et forslag til program, som representerer Høyres Studenters syn i ulike justispolitiske spørsmål og som stimulerer til bred diskusjon i organisasjonen. Komiteen håper og tror vi har klart å utarbeide et godt forslag som oppfyller disse overordnede målsetningene.

Vi gleder oss til å få inn endringsforslag og ser frem til gode debatter på landsmøtet.

Kjør debatt!

Lykke til!

På vegne av komiteen,

Hedvig Heyerdahl Moser
Leder av Høyres Studenters
justisprogramkomité 2018

INNHALDS- FORTEGNELSE

Kapittel 1: Høyres studenters justispolitiske grunnsyn	4
Kapittel 2: Rettssikkerhet	5
Kapittel 3: Rus- og narkotikalovgivning	7
Kapittel 4: Kriminalomsorg	9
Kapittel 5: Barn og unge	11
Kapittel 6: Straff og soning	13
Kapittel 7: Offer	16
Kapittel 8: Beredskap	17
Oppsummering dissenser	19

1 **Kapittel 1: Høyre Studenters justispolitiske**

2 **grunnsyn**

3

4 Høyres Studenter mener statens hovedoppgave er å sørge for individers trygghet og rettssikkerhet
5 i et fritt liberalt demokrati. Samtidig mener vi myndighetenes påvirkning og innflytelse skal være
6 begrenset. Staten skal respektere de grunnleggende menneskerettighetene og staten må således
7 alltid begrunne enhver form for frihetsinnskrenkelse.

8 Frihetsberøvelse skal fortsatt være statens strengeste straffemetode, og all straff skal være en
9 rettferdig og forutsigbar reaksjon på lovbrudd. Vi mener straffesystemet burde bygge på
10 rehabilitering, individual- og allmenpreventive hensyn. Slik sørger vi for et samfunn som både
11 rettferdig sanksjonerer og forebygger kriminalitet.

12 Utgangspunktet skal alltid være at man er uskyldig inntil det motsatte er bevist. Vi streber etter et
13 samfunn med likhet for loven og som legger til rette for at alle mennesker skal ha grunnleggende
14 frihet til å leve livet slik de selv ønsker.

15 **Kapittel 2: Rettssikkerhet**

16 **Tilgang på jus og rettshjelp**

17 Det viktigste vernet den enkelte borger har, er rettssikkerheten. For å sørge for respekt for lovene,
18 må man sikre at borgere har god kjennskap til sine rettigheter og plikter.

19 Legalitetsprinsippet er med på å sikre borgeren en stor grad av forutsigbarhet, idet borgeren aldri
20 behøver å være på vakt mot rettighetsbrudd. Fri rettshjelp underbygger dette ved å sikre alle
21 borgeres mulighet til forståelse av rettigheter og plikter, uansett økonomisk forutsetning. Høyres
22 studenter mener det er et behov for å anerkjenne betydningen av fri rettshjelp og i annen rekke
23 styrke organisasjoner som jobber med å gi borgere fri rettshjelp. Slik kan vi sikre deres mulighet til
24 å fortsette sin virksomhet, som er med på å styrke rettssikkerheten i samfunnet generelt. For å
25 sørge for at fri rettshjelp er treffsikkert og har en bærekraftig struktur for fremtiden mener Høyres
26 Studenter også at ordningen behovsprøves.
27

28 **Høyres Studenter vil:**

- 29 • At de frie rettshjelptiltakene ivaretas og styrkes.
- 30 • At fri rettshjelp skal behovsprøves.
- 31 • At fri rettshjelp skal være tilgjengelig til alle som trenger det, særlig ressursvake grupper.

32 **Bevisføring og etterprøvbarehet**

33 For å sikre etterprøvbarehet av forklaringene til alle parter der saken skal gå for en høyere domstol,
34 kan det være avgjørende at alle avhør og rettsforhandlinger er dokumentert med både lyd- og
35 videoopptak. Høyres Studenter mener derfor at dette må være et krav i alle rettssaker i Norge. For
36 å sikre tiltaltes rettssikkerhet er det også viktig å redusere muligheten for feilidentifikasjon. Politiet
37 benytter seg i dag av ett sett persongalleri ved bruk av personkonfrontasjon og deretter vitnes
38 utpeking. Høyres Studenter mener at dette ikke er tilstrekkelig, og ønsker derfor å innføre et krav
39 om minst tre sett.

40 **Høyres Studenter vil:**

- 41 • At alle avhør og rettsforhandlinger skal dokumenteres med lyd- og videoopptak.
- 42 • Dokumentere vitnes utpeking med videoopptak.
- 43 • At antall sett for personkonfrontasjon økes til fra ett til minst tre.

44 **Justismord**

45 For samfunnet er det et mål å dømme den skyldige, men i rettferdighetens navn er det
46 overordnede målet å unngå justismord. Dessverre har vi sett flere alvorlige tilfeller av justismord i
47 Norge. I flere alvorlige straffesaker har domstolene ikke stilt strenge nok krav til
48 påtalemyndighetenes bevisførsel, og privatetterforskere har i flere saker vært avgjørende for
49 frifinnelse. For å sikre et sterkere vern mot justismord mener Høyres Studenter at staten bør
50 refundere etterforskningskostnadene, der bevis for gjenopptakelseskommissjonen fører til at saken
51 blir gjenopprettet.
52

53 **Høyres Studenter vil:**

- 54 • At staten skal refundere privatetterforskeres etterforskningskostnader i saker som blir
55 gjenopprettet etter fremlagt bevis til gjenopptakelseskommissjonen.

56 **Personvern og retten til privatliv**

57 Retten til et privatliv er en av de viktigste rettighetene vi har i samfunnet vårt. Målet skal være å
58 beskytte et fritt Norge, og et fritt samfunn, da er det viktig at ikke personvernet ofres på veien.
59 Etter metodeutvalget kom med sin rapport i 2009, har det kommet nye lovforslag om endringer i
60 dagens politimetoder. Disse innebærer blant annet utvidet adgang av kommunikasjonskontroll,
61 hemmelig ransaking, romavlytting og kameraovervåking. Samtidig foreslås dataavlesning og utvidet
62 tilgang til innsamling av stordata.

63 Dataavlesning betyr at en gir politiet adgang til å ikke bare overvåke det du faktisk sender, men
64 også det du skriver uten å faktisk sende informasjonen. Denne type overvåking er ny, omfattende
65 og sterkt inngripende for individer som blir overvåket, og individer som kommuniserer med den
66 overvåkede.

67 Innsamling av stordata er en metode der PST eller politiet skanner internett og skriver og lagrer
68 informasjonen de finner. Dette gjøres for å kontrollere trender, og gjelder alle som bruker
69 internett. Med disse endringene, vil norsk etterretning ha anledning til å innhente hver enkelt
70 innbyggers digitale kommunikasjon, uten at en er mistenkt for noe som helst. I ytterste
71 konsekvens fører dette til et masseovervåkningssamfunn, hvor norsk overvåkningstjeneste besitter
72 all privat informasjon om egne borgere.

73 Når teknologien utvikler seg og gir oss nye muligheter er det politikernes oppgave å sørge for at
74 det ikke går på bekostning av den enkeltes rett til personvern. For å verne om en av de viktigste
75 pilarene i dagens Norge, vil Høyres studenter grunnlovsfeste personvernet, og forutgående og
76 etterfølgende domstolkontrollen av politiets tiltak.
77

78 **Høyres Studenter vil:**

- 79 • Sikre menneskers rett til privatliv også i en digital verden.
- 80 • Ikke tillate dataavlesning.
- 81 • Ikke tillate innsamling av stordata.
- 82 • Nedsette et offentlig utvalg som skal ha som mandat å gjennomgå og evaluere politiets
83 bruk av skjulte tvangsmidler.
- 84 • At bruk av overvåkningsmateriale skal kreve rettslig kjennelse.
- 85 • Fjerne muligheten til å benytte overskuddsinformasjon i form av telefon- og romavlytting
86 som bevis i rettsaker.
- 87 • Grunnlovsfeste et proporsjonalitetsprinsipp i alle endringene i personvernet.

DISSENS 1, Ole Even:

Helhetlig endringsforslag fra linjenr. 56- 87:

I dagens samfunn ser vi en stadig større digitalisering. Dette bringer med seg mye bra, men også økte trusler. Trusler og terror går stadig oftere over internett og da er det viktig at etterretningstjenestene har mulighet til å følge med. Det å gi muligheten til å forhindre kriminelle handlinger er viktig for å sikre Norges befolkning. Det å tillate at man overvåker trender på internett kan skape et tryggere Norge. Innføringen av en datalagringslov og videreføringen av politiets tilgang til dataavlesning vil sikre tilstrekkelig tilgang til informasjon i forbindelse med etterforskning og rettsforfølgning av grov kriminalitet.

Det er viktig at Norge jobber preventivt for å sikre at terrorangrep og kriminelle handlinger ikke forekommer, og da er det sentralt at man har verktøyet som sikrer at slike handlinger ikke forekommer.

Høyres Studenter vil:

- Innføre lov om datalagring
- Videreføre ordningen med dataavlesning

Kapittel 3: Rus- og narkotikalovgivning

DISSENS 2A, Ole Even:

Delt innstilling.

Forslag til kapittel 3 fra linjenr 89-:

En bedre ruspolitikk

Bruk av narkotika medfører helserisikoer. Noen av de viktigste satsningene innenfor narkotikapolitikk de siste fire årene har vært vektlegging av en effektiv og universell forebygging, tilgjengelig behandling, oppfølging og tidlig innsats.

Norsk narkotikapolitikk skal motvirke rekruttering og eksperimentering, spesielt blant barn og unge, samtidig som den skal bidra til gode tjenester og tilstrekkelig hjelp til rusavhengige. Et forbud mot å erverve, besitte eller bruke stoffer som er regnet som narkotika er vesentlig for å sikre dette.

Høyres Studenter vil:

- Ha forbud mot å erverve, besitte eller bruke stoffer som er regnet som narkotika i henhold til Narkotikalistens.

DISSENS 2B, Aurora, Aimée:

Delt innstilling.

Forslag til kapittel 3 fra linjenr 89-:

En bedre ruspolitikk

Dagens strafferettsorienterte narkotikapolitikk har på mange måter vist seg å ikke fungere etter intensjonen. Straff mot narkotikabruk og besittelse gjør ofte stor skade på både samfunnet og den enkelte, da det for rusmisbrukere er hjelp, behandling og oppfølging som gjelder. Likevel bør man samtidig sende ut et klart signal om at bruken av narkotiske stoffer ikke er lovlig. Dette bør gjøres gjennom straffer og sanksjoner dersom man ikke mener vedkommende har behov for behandling. En innføring av en depenalisering vil dermed være en god mellomløsning, som både viderefører begrensninger for rusbruk, samt sørger for at rusmisbrukere får den hjelpen de trenger.

Gjennom en depenalisering vil man videre overføre ansvaret for bruk og besittelse av lettere narkotiske stoffer fra justissektoren til helsetjenesten. For å avgjøre tiltak for dem som blir tatt for bruk eller besittelse av narkotiske stoffer kan man se til Portugals modell. I Portugal må man møte for en spesialnemnd som kan tilby forskjellige hjelpetiltak, men som også kan gi ulike straffer og sanksjoner dersom man ikke mener man har behov for behandling, dersom man blir tatt for bruk eller besittelse av cannabis. På denne måten vil man her sørge for at det er hjelp og ikke straff som står i fokus for de rusavhengige, samtidig som man kan gi ut straffer og sanksjoner i de tilfellene der det er nødvendig.

Under en slik modell kan man også lettere tilby frivillig hjelp, og dermed bidra til å redusere overdosedødsfallene. Dette fordi terskelen for å søke hjelp blir lavere når man vet at straff er utelukket for rusmisbrukerne.

Høyres Studenter vil:

- Gjennomføre en depenalisering, der rusmisbrukere oftere får behandling fremfor straff.
- Overføre ansvaret for bruk og besittelse av lettere narkotiske stoffer fra justissektoren til helsetjenesten

DISSENS 2C, Hedvig, Julie:

Delt innstilling.

Forslag til kapittel 3 fra linjenr 89-:

En bedre ruspolitikk

Norge ligger på Europatoppen når det kommer til overdosedødsfall. Til sammenligning er det ca. like mange menneskeliv som går tapt i trafikkulykker og drukningsulykker til sammen. Dette viser at kampen mot narkotika har feilet.

Høyres studenter mener rusavhengige skal møtes med hjelp og ikke straff. Det viktigste prinsippet bør være at de som sliter med en form for avhengighet skal få den hjelpen og tryggheten de trenger. Ressursene burde brukes til å skape trygge rammer, ikke forsøke å slå beina under kartellvirksomhet. En ser at land som Portugal som har gått inn for avkriminalisering har klart å minske skadevirkningene av rus. Antall dødsfall relatert til rus har gått ned, kriminaliteten har gått ned, antall skader og sykdommer i forbindelse med rus har falt, statens utgifter knyttet til rus har gått ned og rusavhengige har fått bedre hjelp i helsevesenet. Derfor bør Norge lytte til og hente erfaringer fra land som Portugal.

Høyres studenter ønsker å avkriminalisere og regulere omsetningen av alle narkotiske stoffer. Slik vil man få en bedre kontroll på de illegale markedene, hindre finansiering av terrorvirksomhet via salg og produksjon av ulovlige stoffer, og gjøre narkotiske midler mindre tilgjengelige for mindreårige og unge mennesker. Samtidig ønsker Høyres studenter ønsker å styrke arbeidet med rusomsorgen i Norge i dag. Fordi vi ser at hjelp er minst like viktig som avkriminaliser av narkotiske stoffer. Høyres studenter mener reguleringen av rus og rusomsorgen må sees i sammenheng.

Sprøyterom kan redusere antallet overdoser i tillegg til å bedre brukernes helse gjennom reduksjon av sykdommer. Brukerne av sprøyterom er imidlertid nødt til å injisere stoffet, ettersom røyking ikke er tillatt på sprøyterom. Inhalering av narkotiske stoffer fremfor injisering minsker sjansen for overdose betraktelig, derfor bør det også tillates å røyke heroin på sprøyterom.

Høyres Studenter vil:

- Sikre god behandling av rusavhengige, gjennom å styrke tiltak som sikrer oppfølging og ettervern av rusavhengige.
- Innføre heroinassistert behandling for de tyngste rusmisbrukerne
- Åpne flere sprøyterom i de største byene der det er behov.
- At fastleger skal kunne skrive ut gratis metadon, subtex og andre preparater til rusavhengige.
- Tillate å røyke heroin på sprøyterom.
- Avkriminalisere alle narkotiske stoffer med streng regulering fra statens side.

Kapittel 4: Kriminalomsorg

94
95
96 Kriminalomsorgen skal gjennomføre varetekstfengsling og straffereaksjoner på en måte som er
97 betryggende for samfunnet og som motvirker straffbare handlinger. Det norske
98 straffegjennomføringssystemet er basert på humanistiske prinsipper og på individuell
99 tilrettelegging for de domfelte og innsatte. Hensynet til samfunnets krav om beskyttelse mot
100 kriminelle handlinger skal balanseres med hensynet til den enkelte domfeltes og innsattes
101 muligheter for å vende tilbake til samfunnet som fremtidig lovlidige borgere.

102
103 **Høyres Studenter vil:**

- 104
- Legge bedre til rette for en kriminalitetsfri tilværelse etter gjennomført soning.

105 **Psykisk helsehjelp**

106 Andelen psykiske plager blant mannlige innsatte er tre ganger så høyt som i befolkningen generelt.
107 Blant kvinner er den fire ganger så høy. I en landsdekkende undersøkelse oppga
108 allmennhelsetjenesten i fengslene at om lag 2 % av de innsatte hadde en psykotisk lidelse og ca. 5
109 % atferdsavvik med psykosemistanke. Allmennhelsetjenesten i fengslene mente at 2,7 % av de
110 innsatte burde ha vært i psykiatrisk institusjon.

111 Det er viktig at innsatte med særlige behov knyttet til sin psykiske helse gis et tilrettelagt tilbud.
112 Evaluering av Narkotikaprogram med domstolskontroll (ND) viser positive resultater i form av
113 forbedring i sosiale forhold og bosituasjon, reduserte psykiske og somatiske lidelser, samt noe
114 mindre selvrapportert bruk av narkotiske stoffer. Likevel har kun få steder tilbud om poliklinisk
115 psykiatrisk behandling inne i fengslene, og bare halvparten av de innsatte som hadde bedt om
116 hjelp for psykiske lidelser, får tilbud om behandling.

117 Det er kommunen hvor fengselet ligger som har ansvar for å yte allmennhelsetjenester til innsatte.
118 Innsatte som er psykotiske skal ikke være i fengsel, men overføres til psykiatrisk helsetjeneste.
119 Det er helseforetakene som er ansvarlig for spesialisthelsetjenesten til innsatte som til resten av
120 befolkningen. Innsatte har samme rett til helsehjelp som alle andre.

121
122 **Høyres Studenter vil:**

- 123
- Styrke det psykiske helsetilbudet i kriminalomsorgen.

124 **Rus**

125 Flere undersøkelser viser at mange innsatte har problemer med rusmisbruk. I en
126 Levekårsundersøkelse blant innsatte fra 2004 kommer det fram at blant 260 innsatte ved 37 av
127 landets fengsler hadde så mange som 60 prosent et rusproblem ved innsettelse. Behandling av
128 rusproblemer er derfor en viktig del av tilbakeføringsarbeidet som gjøres i fengslene, og burde
129 styrkes ytterligere.

130 Kriminalomsorgen har til nå også opprettet rusmestringsenheter ved 13 fengsler. Dette er
131 avdelinger hvor målet er at den innsatte skal få hjelp med sin rusavhengighet gjennom tverrfaglig
132 samarbeid. Dette tilbudet bør tilbys til alle innsatte.

133
134 **Høyres Studenter vil:**

- 135
- Kombinere soning og behandling bedre, gjennom å styrke behandlingstilbudet for rusavhengige i norske fengsler.
 - At rusmestringsenheter skal tilbys ved alle norske fengsler.
- 136
137

138 **Rehabilitering**

139 I dag blir Bastøy omtalt som verdens snilleste og flotteste fengsel. Det er ikke straff i seg selv som
140 er fokuset på Bastøy, men rehabilitering. Kriminelle tar del i en tilnærmet normal hverdag der alle
141 må bidra, og det blir tilrettelagt for å skape et godt psykososialt miljø som gir en følelse av
142 tilhørighet og fellesskap.

143 Tanken er at fangene skal være i bedre stand til å ta del i det virkelige samfunnet utenfor, og
144 målet er at man etter soning vender bort fra et liv som yrkeskriminell. Bastøy har en
145 tilbakefallsprosent på 16 prosent, noe som er den laveste tilbakefallsprosenten i hele Europa. I
146 resten av Norge ligger den ifølge SSB på mellom 33- 55 prosent.

147 Det er viktig at innsatte får tilgang til utdanning, helsehjelp og at deres grunnleggende rettigheter
148 ivaretas.

149 Høyre Studenter mener en fremdeles skal legge hovedvekt på rehabilitering gjennom gode
150 soningsvilkår, slik at vi skaper de beste forutsetninger for samfunnsdeltakelse etter endt soning.

151

152 **Høyres Studenter vil:**

- 153 • At fokuset i norske fengsler skal forbli rehabilitering.
- 154 • Fortsette å tilby arbeidstrening og utdanning i norske fengsler.
- 155 • Tilby livslang rett til videregående skole i norske fengsler.

156 **Ettervern**

157 Det er svært viktig for de innsatte å også få hjelp og støtte når de er ferdig med å sone. Man kan
158 lettere falle tilbake til de kriminelle miljøene dersom man ikke har det nødvendige ettervernet.

159 Gjennom organisasjoner som 2nd Chance og Way Back kan tidligere innsatte lettere få en ny
160 sjanse utenfor murene. Gjennom motivasjon, teamwork, og engasjerte ledere har mange tidligere
161 innsatte fått en ny sjanse, med mulighet for arbeid, nettverk og et bedre liv uten kriminalitet etter
162 endt soning.

163

164 **Høyres Studenter vil:**

- 165 • Legge mer vekt på frivillige organisasjoner i arbeidet med ettervern.
- 166 • Styrke ordningene og rammebetingelsene for organisasjoner som jobber med ettervern av
167 tidligere innsatte.

168 **Kapittel 5: Barn og unge**

169 **Barneekteskap**

170 Hvert år blir over 15 millioner jenter i verden gift som barn. Én jente hvert andre sekund.

171 Barneekteskap er i dag en av de største hindringene for skolegang og likestilling for jenter – og for
172 utvikling i fattige land.

173 Barneekteskap er et grovt brudd på barns rettigheter og et globalt problem som går på tvers land,
174 kulturer, religioner og etnisk tilhørighet. Barneekteskap rammer flest jenter i Sør-Asia og i Afrika
175 sør for Sahara, men det finnes barnebruder i alle regioner i verden. Også i Norge er problemet med
176 barneekteskap og arrangerte forlovelser mer utbredt enn man skulle tro. Ekteskapsloven åpner for
177 at barn under 18 år kan gifte seg så fremt de får tillatelse av foreldre/foresatte og fylkesmannen,
178 samt at de er over 16 år. Dette har ført til at det i enkelte religiøse miljøer oppfattes som at den
179 alminnelige minstealderen for giftemål i Norge er 16 år. Dette åpner for at mindreårige barn kan
180 utsettes for utilbørlig press fra sine omgivelser om å inngå ekteskap. (Fra 2008 -2012 mottok
181 Røde Kors-telefonen 214 henvendelser om mindreårige som fryktet tvangsekteskap, og 53 fra/om
182 barn som allerede var tvangsgiftet.)

183 Høyres studenter ser ikke at det i 2017 skal eksistere grunner for at noen under 18 år hverken skal
184 eller bør/må inngå ekteskap.

185 **Høyres Studenter vil:**

- 186 • At minimumsalderen for ekteskapsinngåelse i alle tilfeller i Norge skal være 18 år
- 187 • Fjerne fylkesmannens dispensasjon for å la personer under 18 år inngå ekteskap.
- 188 • Utarbeide en handlingsplan med mål å avskaffe barne- og tvangsekteskap innen én
189 generasjon.

190 **Barnevern**

191 Barnevernet har som hovedoppgave å sikre at barn får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, når
192 de lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, eller hindre deres rett til trygge
193 oppvekstvilkår. Barnevernet har stor betydning på forebyggingen av kriminalitet, da utrygge
194 oppvekstvilkår og omsorgssvikt kan medføre til uønsket adferd senere i livet.

195 Det sies at en god barndom varer livet ut. Dersom vi skal skape et samfunn med trygge vokse,
196 trenger vi å sørge for at alle barn i Norge opplever å ha trygge oppvekstvilkår med kjærlighet,
197 omsorg og stabilitet. Barnevernet er dermed en nødvendighet for å kunne trygge barna, i de
198 tilfellene der familien ikke klarer å skape disse trygge rammene for oppvekst.

199 For at barneverntjenesten skal kunne løse sine oppgaver er de avhengig av at de som er bekymret
200 for et barn melder fra til den kommunale barneverntjenesten. Det er dermed viktig med god
201 informasjon om varselsignaler på omsorgssvikt blant barnehageansatte og lærere i skolen.

202 **Høyres Studenter vil:**

- 203 • Øke opplæringen om omsorgssvikt i lærerutdanningen og førskolelærerutdanningen

204 **Barnehus**

205 Statens barnehus er etablert for å bedre ivaretagelsen av barn og unge under 16 år, samt voksne
206 med utviklingshemming, som er mistenkt utsatt for vold eller seksuelle overgrep, og der saken er
207 anmeldt til politiet. Barnehusene er etablert for å minske belastningen for utsatte og skal bidra til
208 at de yngste fornærmede, vitner, og deres omsorgspersoner, møtes med høy barnefaglig
209 kompetanse i trygge og skånsomme omgivelser. På barnehusene gjennomføres dommeravhør,
210 medisinske undersøkelser, oppfølging og behandling på ett og samme sted.

211 Barnehusene er blitt etablert i de fleste større byer i Norge. Det er i dag barnehus i følgende byer;
212 Hamar, Bergen, Kristiansand, Trondheim, Tromsø, Oslo, Stavanger, Ålesund, Sandefjord og Bodø.
213 Norge er riktignok et langstrakt land, og for mange barn som ikke er boende i nærheten av disse
214 byene, vil man oppleve større utfordringer ved å komme seg til og fra barnehusene, spesielt
215 gjelder dette i Finnmark, der de per i dag ikke har et eneste barnehus, men store geografiske
216 områder.

217
218

Høyres Studenter vil:

- Øke bevilgningen til barnehusene.
- Øke antallet barnehus i de områdene av landet med store avstander til nærmeste barnehus.

222 **Forebygging**

223 Barn og unge er en særlig sårbar gruppe også når det gjelder kriminelle miljøer og følgene av det.
224 Det er derfor nødvendig å iverksette flere typer tiltak som kan forebygge, slik at barn og unge ikke
225 blir involvert i kriminelle miljøer i tidlig alder. Dette må skje gjennom forebygging av alkohol og
226 narkotikabruk og tidlig intervensjon når man oppdager barn og unge i risiko, kombinert med
227 positive tilbud til de unge som f.eks. fritids- og kulturaktiviteter.

228 Effektiv kriminalitetsforebygging krever et godt samarbeid på tvers av samfunnssektorer. Et viktig
229 virkemiddel er derfor å legge til rette for arenaer som fremmer det tverrsektorielle samarbeidet.
230 Dette gjelder både samarbeid mellom ulike offentlige aktører, samt samarbeid mellom offentlige
231 myndigheter, frivillig sektor og private aktører. Det er viktig at politiet, sammen med andre statlige
232 myndigheter, kommunale myndigheter og frivillige aktører skal bidra til å oppdage barn og unge
233 som er i faresonen for å bli involvert i kriminelle miljøer i tidlig alder.

234 **Høyres Studenter vil:**

- Øke midler til fritids- og kulturaktiviteter for unge som er i risiko for å falle inn i kriminelle miljøer.
- Øke opplæringen om skadevirkningene av rus i skolen.
- Oppfordre til økt tverrsektorielt samarbeid for å bedre hjelpe barn og unge som er i faresonen.
- At politi og lærere må få en bedre opplæring i å oppdage og håndtere barn og unge som står i risiko til å falle inn under kriminelle- og rusmiljøer.

242 **Unge innenfor murene**

243 Den generelle nedgangen i den registrerte kriminaliteten reflekteres også i barne- og
244 ungdomskriminaliteten. Det er med andre ord relativt få barn og unge som blir anmeldt for
245 straffbare forhold. Den strafferettslige lavalder i Norge er 15 år, likevel må det tas hensyn til at alle
246 under 18 år er barn i henhold til FNs barnekonvensjon. Konvensjonen krever at det skal tas hensyn
247 til barnets beste i alle situasjoner, også i en straffesak. Erfaringsbasert arbeid har vist at det kan
248 legges til rette for en erkjennelse av skadevirkningene for ofre, for samfunnet som helhet og for
249 deres eget liv gjennom «skreddersydd» oppfølging.

250 For å forebygge at barn begår ny kriminalitet, i verste fall utvikler en kriminell karriere, må tiltak
251 som er tilpasset gjerningspersonens unge alder og individuelle behov for oppfølging iverksettes
252 raskt.

253 Ungdomsstraffen er en egen form for straffart som alternativ til fengsel for lovbrøyttere som har
254 begått alvorlig kriminalitet og er mellom 15 og 18 år på handlingstidspunktet. Den skal
255 gjennomføres i konfliktrådet og erstatte fengselets murer med tett tverretattlig oppfølging av den
256 enkelte. Her står både forebygging av nye lovbrudd og ansvarliggjøring i fokus.

257 Høyres studenter mener ansvarliggjøring hos den unge gjerningspersonen er en viktig forutsetning
258 for endring av atferd som medfører risiko for en negativ utvikling, blant annet mot rus og
259 kriminalitet.

260 **Høyres Studenter vil:**

- Øke bruken av ungdomsstraff med fokus på oppfølging av de unge kriminelle og forebygging av ny kriminalitet.

261
262
263
264
265
266

267 **Kapittel 6: Straff og soning**

268
269 Straff skal være en effektiv, rettfærdig og forutsigbar reaksjon på kriminalitet og lovbrudd.
270 Terskelen for å innføre straffereaksjoner bør være høy og i tråd med prinsippet om at man er
271 uskyldig inntil det motsatte er bevist. Norge har fått kritikk for utbredt bruk av glattcelle og
272 varetektsfengsling. Høyres Studenter mener dette er problematisk da det straffer mennesker som
273 ikke har fått dom.

274 Et alternativ til fengsling og betinget straff, er samfunnsstraff, der broparten av
275 samfunnsstraffetimen brukes til samfunnsnyttig arbeid. Høyres Studenter ønsker derfor å øke
276 bruken av samfunnsstraff ved kriminelle handlinger med strafferamme på under 1 år.

277 Samfunnsstraff bør særlig være straffereaksjonen for kriminalitet begått av unge og
278 førstegangsforbrytere. Dette for å forhindre at denne gruppen settes i fengsel. Målsetningen med
279 samfunnsstraff for denne gruppen er at reaksjonene bedre skal tilpasses ungdommens individuelle
280 behov, ved at vilkårene ved straffeutmålingen «skreddersys» ungdommen.

281 Høyres Studenter mener samfunnsstraff er viktig som en alternativ soningsform, da soning i
282 fengsel kan ha flere negative konsekvenser.

283

284 **Høyres Studenter vil:**

- 285 • Begrense bruken av og stille strengere krav til varetektsfengsling og bruk av glattcelle,
286 med mål om å redusere bruken til et minimum.
- 287 • At barn aldri skal varetektsfengsles eller plasseres på glattcelle.
- 288 • Øke bruken av samfunnsstraff for kriminelle handlinger med strafferamme på under ett år
289 og førstegangsforbrytere.
- 290 • Ha økt bruk av alternative soningsformer, som samfunnsstraff og eksempelvis soning med
291 fotlenke.

292 **Maksstraff**

293 Høyres Studenter ønsker at Norge også i fremtiden skal ha et humanitært straffesystem med gode
294 soningsforhold og et relativt lavt straffenivå. Både ut i fra et humanistisk verdisyn, men også fordi
295 det gir lavere og mildere kriminalitet. Høyres Studenter ser ikke behovet for økt maksstraff og er
296 motstandere av dødsstraff i alle tilfeller, og mener dermed dagens ordning med forvaring i de mest
297 alvorlige tilfellene er riktig.

298

299 **Høyres Studenter vil:**

- 300 • At dødsstraff aldri skal tillattes.
- 301 • Beholde dagens maksstraff.

302

DISSENS 3, Ole Even, Aurora:

Helhetlig endringsforslag fra linjenummer 292 - 301:

En viktig endring i ny straffelov var innføring av et høyere straffenivå for vold og overgrep. I tillegg ble maksimumsstraffen for terrorvirksomhet og krigsforbrytelser økt til 30 år. Strafferammene må anvendes i sin fulle bredde, slik at alvorlig kriminalitet straffes hardt.

Straffenivået generelt må reflektere alvorret i den enkelte kriminelle handling. Alvorlige forbrytelser som drap, vold, voldtekt, overgrep, menneskehandel og terror må straffes strengt, og strafferammene for slike forbrytelser bør utnyttes i større grad. Vi ønsker en vurdering av hevet maksimumsstraff for forbrytelser mot menneskeheten, grove terroranslag og massedrap.

Høyres Studenter vil:

- Øke maksimal straff for de alvorligste forbrytelser til 26 og 30 års fengsel

303 Sexkjøpsloven

304 Innføringen av sexkjøpsloven i 2009 - som kriminaliserer kjøp av seksuelle tjenester - har i stor
305 grad virket mot sin hensikt. Amnestys rapport "The human cost of crushing the market" viser til
306 sexarbeidere i Norge nå leve med et økt nivå av vold, overgrep, diskriminering og marginalisering.
307 Et forbud mot prostitusjon gjør situasjonen videre verre for de prostituerte selv. Da yrket deres i
308 praksis er ulovlig, blir terskelen høyere for å henvende seg til politiet når de blir utsatt for
309 kriminalitet i forbindelse med jobben.

310 Miljøet blir dermed drevet under jorden, slik at det blir enklere for kriminelle å drive med
311 menneskehandel og utnytte de prostituerte. Menneskerettighetsbrudd mot personer som selger sex
312 i Norge blir dermed forsterket av det juridiske rammeverket rundt sexarbeidere og sexarbeid i
313 Norge. En avkriminalisering av kjøp av seksuelle tjenester mellom to samtykkende voksne vil være
314 nødvendig for å bedre forholdene for de prostituerte i Norge.

315 Straffelovens § 315 sier at det er ulovlig å leie ut en leilighet dersom utleier er klar over at lokalene
316 skal brukes til prostitusjon. I praksis betyr det at prostituerte tvinges til å dra hjem til kunden, der
317 det er større risiko for vold og trusler. Høyres Studenter mener derfor denne loven må oppheves.

318 Høyres Studenter vil:

- 319 • Avkriminalisere kjøp av seksuelle tjenester mellom to samtykkende voksne mennesker.
- 320 • Oppheve straffelovens § 315

322 Bordeller

323 I dag er det ulovlig for sexarbeidere å arbeide sammen, samt å selge sex fra samme leilighet for å
324 sikre en større trygghet. Dette defineres i dag som organisert kriminalitet og bordellvirksomhet.
325 Gjennom en innføring av offentlig godkjente og regulerte bordeller kan man sikre en økt trygghet,
326 bedre arbeidsforhold og helsehjelp for de prostituerte, samt forsterke kontrollen på
327 menneskehandel. Erfaringer fra andre land viser videre at lovlige bordeller gir sexarbeiderne en
328 større sikkerhet enn det et gatehjørne kan tilby, og åpner blant annet mulighet til å organisere seg
329 i fagforeninger.

330 Det er videre et problem at prostituerte som vil ut av miljøet og vil anmelde bakmennene ikke får
331 den oppfølgingen de trenger. Man bør derfor legge til rette for programmet som hjelper
332 prostituerte ut av miljøet, dersom de ønsker det. Her har man organisasjoner som Kirkens
333 bymisjon som hjelper til, men der det ikke er tilstrekkelig med ressurser.

334

335 Høyres Studenter vil:

- 336 • Åpne opp for offentlige godkjente regulerte bordeller.
- 337 • Øke støtten til organisasjoner som arbeider for å hjelpe prostituerte ut av miljøet.

338

DISSENS 4, Ole Even:

Helhetlig endringsforslag på linje 322 - 337:

Sexkjøpsloven

Sexkjøpsloven trådte i kraft 1. januar 2009. Loven endret straffeloven av 1902 ved å tilføye en ny paragraf 202 a. Denne paragrafen fastsetter en strafferamme på bøter og fengsel inntil seks måneder – i visse tilfeller fengsel inntil ett år – for å skaffe seksuell omgang ved å yte eller avtale vederlag. Loven gjelder både kjøper og tilbyder.

Prinsipielt bør Høyres Studenter være mot at salg av kropp skal være lovlig. Kropp bør ikke være en del av den økonomiske sfære. Å opprettholde sexkjøpsloven vil bidra til å redusere prostitusjonsomfanget og menneskehandel, og samtidig forhindre at stadig flere kvinner

trekkes inn i miljøet. Et annet moment er at ved å opprettholde sexkjøpsloven kan politiet i sin håndhevelse av loven prioritere forebyggende innsats.

Høyres Studenter vil:

- Opprettholde sexkjøpsloven slik den er i dag.

339 **Kapittel 7: Offer**

340

341 **Vitnestøtte**

342 Å ha opplevd eller ha vært vitne til en kriminell handling kan være skremmende. Å skulle vitne
343 etterpå om det som har skjedd vil ofte føles både ubehagelig og vanskelig. Gjennom ordningen
344 med vitnestøtte får vitner i rettssaker medmenneskelig støtte, veiledning og praktisk hjelp.

345 Det er riktignok ikke alle lagmannsretter og tingretter som tilbyr vitnestøtte, derfor er det også
346 viktig å se til frivilligheten, der organisasjoner som Røde Kors arrangerer frivillig vitnestøtte. En
347 frivillig vitnestøtte gir først og fremst medmenneskelig støtte til den som skal vitne, samt
348 veiledning og praktisk hjelp. Den frivillige kan være en samtalepartner for vitnet både før og etter
349 vitneforklaringen. Med bistand fra Vitnestøtte kan vitnet bli tryggere på situasjonen og forstå rollen
350 sin bedre. Dette kan føre til at vitnet kan konsentrere seg om forklaringen sin - som igjen kan bidra
351 til å gi retten et riktigst mulig grunnlag for sin avgjørelse.
352

353 **Høyres Studenter vil:**

- 354 • Sørge for at alle skal ha muligheten til å få vitnestøtte gjennom en økt satsning på de
355 frivillige organisasjonene som tilbyr denne hjelpen.

356 **Offers rettigheter**

357 Mennesker som er ofre for eller vitne til kriminalitet vil ofte oppleve frykt og utrygghet. Det samme
358 gjelder foreldre og foresatte. Enkelte kriminelle handlinger er av en slik art at de er særlig egnet til
359 å skape frykt, f.eks. ran, vold, trusler og seksuelle overgrep. Det er viktig at politiet møter
360 kriminalitetsofre på en god og tillitsvekkende måte, samt at man har tilstrekkelig kunnskap om
361 aktører i hjelpeapparatet som bør involveres.
362

363 **Høyres Studenter vil:**

- 364 • Utrede og etablere en bedre modell for politiets rolle i oppfølgingen av ofre for kriminalitet.

365 **Offers tilgang til hjelp og ettervern**

366 Vold og seksuelle overgrep er kriminalitet som rammer ofrene særlig hardt, og som i tillegg til
367 handlingenes grove karakter i seg selv bidrar til å skape utrygghet og frykt som kan vedvare over
368 tid.

369 Ofres tilgang til hjelp og ettervern er over er i dag svært varierende, da det er store forskjeller fra
370 kommune til kommune. Det er videre svært viktig at alle har muligheten til å få den støtten,
371 oppbyggingen og hjelpen de trenger etter en rettssak. Man bør man se på innføringen av et
372 pakkeforløp for ofre utsatt for vold, seksuelle overgrep eller andre grove handlinger. Et pakkeforløp
373 vil sikre et bedre koordinert og mer forutsigbart tilbud til ofrene, og kan videre redusere
374 opplevelsen av å være en kateball mellom helse- og sosialetaten.

375

376 **Høyres Studenter vil:**

- 377 • Innføre pakkeforløp for ofre i rettssaker som er utsatt for vold, seksuelle overgrep og/eller
378 andre grove handlinger.

379 **Kapittel 8: Beredskap**

380

381 **Cybersikkerhet**

382 Det blir stadig større fokus på cybersikkerhet i dages samfunn da stadig mer informasjon blir
383 digital. Cybersikkerhet dreier seg om sikring av informasjon som er sårbar via IKT (informasjons-
384 og kommunikasjonsteknologi). Vi kan lese om cyberangrep i media, både i forhold til valg som
385 gjennomføres digitalt, og til forhold som viktige forsvarsplaner, bedriftshemmeligheter eller
386 personlig informasjon knyttet til enkeltmennesker eller grupper av mennesker.

387 Da samfunnet stadig blir mer og mer digitalisert blir det mer relevant med fokus på cybersikkerhet.
388 Vi er avhengig av å ha en robust og sterk IT-infrastruktur for å sikre interessene til staten,
389 bedrifter og enkeltpersoner.

390 Det er en trend i dages samfunn at stadig mer av den sensitive informasjonen blir lagret
391 utenlands. Dette kan kompromittere sikkerheten av denne informasjonen og gjøre Norge,
392 bedriftene og enkeltpersoner mer sårbare. Derfor er det viktig at man flytter den sensitive
393 informasjon tilbake til Norge.

394 Det blir også viktig at Norge følger opp samarbeidet som er vedtatt av NATO, for å sikre at man er
395 best mulig egnet til å forsvare våre interesser internasjonalt når vi samhandler med NATO. Det blir
396 også viktig å sikre at våre allierte ikke ender opp med å kunne bli angrepet via cyberangrep.

397 En White Hat Hacker er en datasikkerhetsspesialist som hacker seg inn i systemer og nettverk for å
398 teste sikkerheten til organisasjonen. Meningen med dette er at man skal kunne avdekke mulig hull
399 i sikkerhetssystemene og kunne ordne disse før man blir forsøkt hacket. Det vil være viktig for
400 Norge å sikre vår IT-sikkerheten, og da vil det være nyttig å ha flere White Hat Hackers.
401

402 **Høyres Studenter vil:**

- 403 • Følge opp avtalen om cybersikkerhet med NATO
- 404 • Sikre strengere lovverk av hva slags informasjon som kan lagres offshore
- 405 • En aktiv rekruttering av «white hat hackers» som en forberedelse mot cybertrusler

406 **Bevæpning av politiet**

407 I dages samfunn er trusselbildet i stadig forandring. Derfor er det avgjørende at politiet har de
408 redskapene de trenger for å beskytte befolkningen.

409 Høyre Studenter ønsker at det som hovedregel skal være ubevæpnet politi i Norge, men at man
410 tillater såkalt punktbevæpning. Noe som vil si at det på plasser som er særlig utsatt, det være seg
411 store flyplasser med internasjonale flyvninger, større festivaler og andre arrangementer der store
412 folkemasser samler seg, tillates at det av politiet bæres ladd våpen på kroppen, dersom politiet ser
413 på det som hensiktsmessig.
414

415 **Høyres Studenter vil:**

- 416 • At norsk politi som hovedregel er ubevæpnet, men at man tillater punktbevæpning der det
417 er nødvendig
- 418 • At generell bevæpning for en periode, tillates når trusselsituasjonen medfører et sterkt
419 behov for beskyttelse av befolkningen, samfunnsinstitusjoner, eller på steder og objekter
420 som vurderes som særlig utsatt for terror.

DISSENS 5, Ole Even:

Helhetlig endringsforslag fra linjenr. 406- 420:

Trusselbildet i dages samfunn har endret seg vesentlig de siste årene. Det er derfor viktig at politiet har muligheten til å handle raskt ved krisesituasjoner. Det å bevæpne politiet vil være en trygghetsfølelse for befolkningen, samtidig som det vil virke avskrekkende for potensielle kriminelle. Det er viktig at norsk politi kan reagere umiddelbart da dette kan avverge farlige

situasjoner og tap av liv, i tillegg til at polititjenestemenn og -kvinner selv beskyttes i sitt arbeid.

Høyres Studenter vil:

- Innføre generell bevæpning av politiet.

Dissenser

Oppsummering av dissenser

DISSENS 1

Forslag: Helhetlig endringsforslag

Forslagsstiller: Ole Even

Delt innstilling:

DISSENS 2A

Forslag: Helhetlig forslag om en bedre ruspolitikk.

DISSENS 2B

Forslag: Helhetlig forslag om en bedre ruspolitikk.

DISSENS 2C

Forslag: Helhetlig forslag om en bedre ruspolitikk.

DISSENS 3

Forslag: Helhetlig endringsforslag om maksstraff

Forslagsstiller: Ole Even og Aurora

DISSENS 4

Forslag: Helhetlig endringsforslag om bordeller og sexkjøpsloven.

Forslagsstiller: Ole Even

DISSENS 5

Forslag: Helhetlig endringsforlag om bevæpning av politiet.

Forslagsstiller: Ole Even

HSLM 18

HØYRES STUDENTER

Stortingsgaten 20, 0161 OSLO

Postboks 1352 Vika, 0113 OSLO

Telefon: (+47) 22 82 90 90

Epost: info@ungehoyre.no

HØYRES STUDENTER